

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO
KOMITETI I KUVENDIT - OPŠTINA ISTOG
DIREKTORATI PËR ADMINISTRATËN - DIREKCIJA MPAJVE

Nr./Br. 039-112 Nr. i faq/Br. str. 47

Data/Datum 29 / 09 / 2025

ISTOG • ISTOK

Republika e Kosovës
Republika Kosovo
Republic of Kosovo

Komuna e Istog
Opština Istok
Istog Municipality

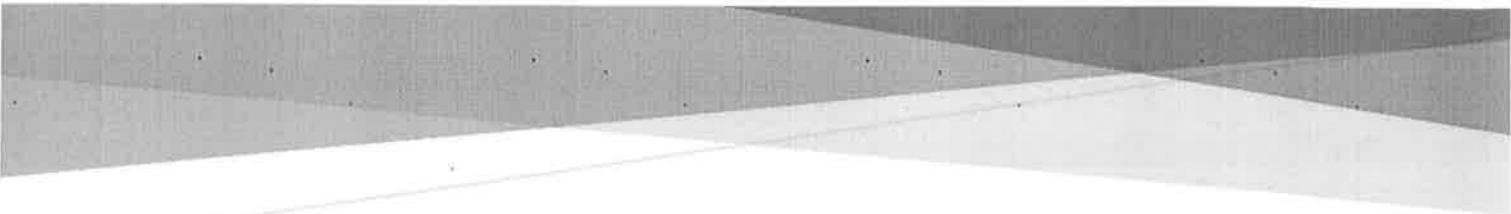
KUVENDI I KOMUNËS/SKUPŠTINA OPŠTINE/MUNICIPAL ASSEMBLY
ISTOG

001Nr.172/2025
Datë 24.09.2025

<http://kk.rks-gov.net/istog/>
Tel: 038/200 438 14

PLANI STRATEGJIK PËR PËRFSHIRJE SOCIALE TË FËMIJËVE ME AFTËSI TË KUFIZUARA

Shtator/2025

PLANI STRATEGJIK PËR PËRFSHIRJE SOCIALE TË FËMIJËVE ME AFTËSI TË KUFIZUAR

Komuna Istog, Kosovë

Fjala hyrëse e Kryetarit të Komunës

Jam shumë krenar që Komuna e Istogut ka hartuar dhe miratuar Planin Strategjik për Përfshirje Sociale të Fëmijëve me Aftësi të Kufizuara për periudhën 2025–2027 – një dokument gjithëpërfshirës dhe konkret, me masa të qarta, të realizueshme dhe me kosto efektive, që synojnë zhbërjen e barrierave dhe përfshirjen e barabartë të fëmijëve me aftësi të kufizuara në çdo aspekt të jetës publike.

Ky plan është rezultat i një procesi të gjatë, të përkushtuar dhe thellësisht bashkëpunues. Ai është ndërtuar mbi takime të shumta, konsultime me qytetarë, institucione, organizata joqeveritare dhe profesionistë të fushës, për të reflektuar me besnikëri nevojat reale, specifike dhe urgjente të këtij grupi të ndjeshëm në komunitetin tonë.

Objektivat që dalin nga ky dokument nuk janë vizione të largëta – por masa të matshme, të cilat do të sjellin ndryshim të prekshëm në jetën e fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe familjeve të tyre, duke forcuar shërbimet sociale, mbështetjen arsimore, kujdesin shëndetësor dhe mundësitë për përfshirje kulturore, rekreative dhe në tregun e punës.

Një mirënjohje e veçantë shkon për Grupin Punues që ka kontribuar me përkushtim të jashtëzakonshëm në hartimin e këtij plani, si dhe për znj. Rrezarta Jashari, konsulente e angazhuar nga Asociacioni i Komunave të Kosovës, e cila ka ofruar mbështetje profesionale të paçmuar përgjatë të gjithë procesit. Ky projekt është realizuar me mbështetjen e qeverisë gjermane dhe është implementuar nga GIZ, NALAS dhe AKK, të cilëve u jemi thellësisht mirënjohës për partneritetin dhe besimin.

Ky plan përveç se dokument zyrtar, është edhe një zotim institucional dhe njerëzor. Është reflektim i vlerave tona si shoqëri që beson në dinjitetin, barazinë dhe mundësinë për çdo fëmijë që të jetojë dhe zhvillohet pa pengesa.

Me respekt,

Ilir Ferati

Kryetar i Komunës së Istogut

Përmbajtja

Fjala hyrëse e Kryetarit të Komunës	3
Shkurtesat	4
Profili i Komunës së Istogut	5
Organigrami i komunës së Istogut	9
Metodologjia dhe procesi i përpilimit të planit	18
II. Qëllimi i Planit Strategjik	22
III. Hartëzimi social dhe SWOT analiza	24
IV. Vizioni dhe Misioni i Komunës së Istogut për përfshirjen sociale të famijëve më aftësi të kufizuara	27
V. Qëllimi dhe Objektivat e Përfshirjes Sociale Strategjike të komunës së Istogut	28
VI. Deklaratë mbi Prioritetet e Përfshirjes Sociale	30
VII. Plani i Veprimit	32
VIII. Treguesit e Performancës (Indikatorët)	45
IX. Mekanizmat e Monitorimit dhe Vlerësimit	46
Kornizë për monitorimin e procesit të zbatimit të planit	46
X. Përfundim	47

Shkurtesat

DBF -Drejtoria për Buxhet dhe Financa

DKA -Drejtoria Komunale e Arsimit

DMS -Drejtoria e Mirëqenies Sociale

DSH -Drejtoria e Shëndetësisë

GP – Grupi Punues

MAPL-Ministria e Administrimit të Pushteti Lokal

MD -Ministria e Drejtësisë

MFPT -Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve

NJDN -Njësi për të Drejtat e Njeriut

OJQ -Organizatat jo-Qeveritare

OZHQ-Objektivat Zhvillimore të Qëndrueshme

QAP - Qendrat e Aftësimit Profesional.

QD - Qendra Ditore.

Hyrje

Profili i Komunës së Istogut

Komuna e Istogut ndodhet në pjesën veriperëndimore të Republikës së Kosovës me një sipërfaqe prej 453.83 km² dhe renditet si komunë mesatare, e shtatë nga madhësia në Kosovë. Ajo përbëhet nga qyteti i Istogut dhe dy zonat e tij periferike, Gurakoc dhe Banjë, ndërsa ka gjithsej 51 fshatra nën qeverisjen e saj lokale.

Sa i përket popullsisë dhe strukturës etnike, sipas regjistrimit të popullsisë në vitin 2024, Istogu ka 33,008 banorë që tregojnë një rënie shumë të lehtë të numrit të popullsisë, që nga regjistrimi i mëhershëm, në vitin 2011. (<https://askapi.rks-gov.net/Custom/b45ea5db-09d5-4c97-9258-9d262cd8216f.pdf>).

Struktura etnike e Istogut është sic vijon :

Shqiptarë: 29.892- 92.0.2%

Boshnjakë: 996-2.91%

Romë, Ashkali dhe Egjiptianë të Ballkanit: 1,550-3.48%

Serbë: 563-1.89%

Turq: 3-0.009%

Numri i familjeve, në këtë komunë, sipas statistikave të (2019): 8,315(faqja zyrtare e Komunës së Istogut)

- Përqindja gjinore: Meshkuj: 49.3%, Femra: 50.7%

-Familje në asistencë sociale: 765 familje me 3,437 anëtarë

Komuna e Istogut është kryesisht rurale, me qytetin e Istogut që shërben si qendër administrative dhe ekonomike. Popullsia urbane është e përqendruar kryesisht në qytet, ndërsa pjesa tjetër e popullsisë jeton në 50 fshatra. Kjo ndarje ka ndikim në zhvillimin ekonomik dhe social të rajonit, ku qyteti ofron më shumë mundësi arsimore, shëndetësore dhe kulturore, ndërsa fshatrat mbështeten kryesisht në bujqësi dhe aktivitete tradicionale.

Situata e Personave me Aftësi të Kufizuara në Komunën e Istogut

Sipas të dhënave të fundit nga Agjencia e Statistikave të Kosovës, në komunën e Istogut aktualisht janë 63 familje që kanë fëmijë me nevoja të veçanta të moshës 1–18 vjeç. Numri i përgjithshëm i individëve me nevoja të veçanta që janë përfutës të skemës së pensioneve për aftësi të kufizuara është 375 persona.

Pavarësisht mungesës së politikave të përshtatura specifiku në nivel lokal – përveç atyre të hartuara në nivel qendror dhe të shpërndara nëpër komuna – Komuna e Istogut ka ndërmarrë përpjekje të dukshme për identifikimin dhe mbështetjen e kësaj kategorie të ndjeshme. Në ngjarjet e fundit, Kryetari i Komunës ka dhënë kontribut për Shoqatën e Paraplegjikëve dhe Fëmijëve me Paralizë, për çka është vlerësuar nga OJQ-ja HandiKOS, me seli në Istog. Përveç kësaj, janë organizuar aktivitete specifike për këtë komunitet, siç ishte shënimi i 3 Dhjetorit – Dita Ndërkombëtare e Personave me Aftësi të Kufizuara.

Procesi i decentralizimit të shërbimeve sociale në Kosovë nisi me qëllim të forcimit të pushtetit lokal dhe përmirësimit të ofrimit të shërbimeve për qytetarët. Në vitin 2009, në kuadër të reformave institucionale pas shpalljes së pavarësisë, filloi transferimi i përgjegjësi për ofrimin e shërbimeve sociale dhe familjare nga niveli qendror tek komunat. Kjo synonte të rriste efikasitetin, llogaridhënien dhe afërsinë e institucioneve me nevojat reale të qytetarëve në terren.

Përmes këtij procesi, komunat morën përgjegjësinë për menaxhimin e Qendrave për Punë Sociale (QPSH), përfshirë administrimin e stafit, buxhetit dhe planifikimin e shërbimeve sociale në nivel lokal.

Megjithatë, decentralizimi ka sjellë edhe sfida të mëdha. Komunat më të vogla, si Istogu, përballen me vështirësi në sigurimin e kapaciteteve të nevojshme për menaxhimin efektiv të shërbimeve sociale. Mungesa e stafit profesional dhe të trajnuar, buxhetet e kufizuara dhe koordinimi joefikas ndërmjet dikastereve komunale dhe akterëve të tjerë, përfshirë edhe bashkëpunimin me nivelin qendror, kanë ndikuar negativisht në cilësinë dhe qasjen në këto shërbime – veçanërisht për grupet më të cënueshme.

Megjithë sfidat e hasura, procesi i decentralizimit përfaqëson një hap të rëndësishëm drejt ndërtimit të një sistemi më të qëndrueshëm dhe të decentralizuar të mirëqenies sociale në Kosovë. Potenciali për përmirësim mbetet i madh, veçanërisht përmes mbështetjes institucionale, përkrahjes së donatorëve, të hyrave vetanake të komunave dhe trajnimeve të vazhdueshme për punonjësit socialë dhe profesionistët në nivel lokal.

Duke u nisur nga fakti se qasja dhe pjesëmarrja në një sistem të përshtatshëm të mbrojtjes sociale përbën një të drejtë themelore të njeriut, kjo është me rëndësi të veçantë si në legjislacionin kombëtar, ashtu edhe në atë lokal. Shërbimet sociale dhe të integruara të bazuara në komunitet synojnë të ofrojnë një qasje gjithëpërfshirëse dhe pjesëmarrëse, duke u fokusuar në përmbushjen e nevojave të individëve dhe grupeve përmes krijimit të shërbimeve të përshtatura dhe të koordinuara, me qëllim përmirësimin e mirëqenies dhe rritjen e pavarësisë së tyre.

Ky proces kërkon koordinim dhe bashkëpunim të strukturuar midis të gjitha palëve të interesuara në nivel qendror dhe lokal, përfshirë sektorët social, shëndetësor, të punësimit, strehimit dhe arsimit. Këto shërbime përbëjnë themelin e sistemit të mbrojtjes sociale dhe forcimit të mirëqenies në nivel lokal dhe kombëtar, duke pasur për qëllim parandalimin e problemeve dhe privimeve sociale në të gjitha nivelet.

Në komunën e Istogut, fëmijët me aftësi të kufizuara nga zona urbane, rurale dhe grupet më të cenueshme përballen me forma të shumta diskriminimi në komunitetet e tyre, për shkak të mungesës së qasjes, pjesëmarrjes dhe përfitimit nga shërbimet bazë të integruara dhe të drejtat themelore të garantuara. Kjo situatë vjen si rezultat i një sërë faktorësh, ndër të cilët përfshihen:

- Mungesa e ndërgjegjësimit dhe e njohurive rreth të drejtave të tyre njerëzore, sociale, arsimore, shëndetësore dhe të punësimit;
- Mungesa e infrastrukturës së qasshme dhe të përshtatur, si dhe e pajisjeve ndihmëse;
- Mungesa e shërbimeve mbështetëse gjatë arsimit parashkollor, fillor dhe të lartë, përfshirë asistencën personale dhe arsimore;
- Mungesa e mbështetjes pas mësimi dhe e shërbimeve ditore për zhvillimin e aftësive sociale dhe të jetës së pavarur;
- Mungesa e aktiviteteve për rritjen e ndërgjegjësimit për pjesëmarrje të rregullt në sistemin arsimor;
- Mungesa e sigurimit shëndetësor dhe e qasjes në kujdesin shëndetësor themelor;
- Mungesa e mbështetjes për përfshirjen në aktivitete kulturore dhe sportive;
- Mungesa e mbështetjes psikosociale për prindërit, kujdestarët dhe përfaqësuesit ligjorë të tyre;
- Mungesa e masave që nxisin pjesëmarrjen e prindërve në tregun e punës.

Për të adresuar këto sfida, nevojitet krijimi i një game të gjerë të shërbimeve të bazuara në komunitet, përfshirë:

a) Shërbimet sociale:

- Qendrat e kujdesit ditor;
- Qendrat për rehabilitim dhe riintegrim;
- Kujdesi i përkohshëm për prindërit dhe kujdestarët;

- Kujdesi në shtëpi (asistencë personale, përkujdesje në shtëpi);
- Asistentët arsimorë;
- Jetesa e mbështetur me shërbime sociale;
- Shërbimet terapeutike dhe të këshillimit;
- Mbështetja psikosociale;
- Shërbimet e punës mobile dhe në terren.

b) Përfitimet në para, të parashikuara me legjislacionin në fuqi, si:

- Ligji për Mbrojtje Sociale;
- Ligji për Arsim;
- Ligji për Punësim;
- Ligji për Pensione dhe Sigurime;
- Ligji për Familjen, etj.

Një ndër pengesat më të mëdha në këtë drejtim është mungesa e dokumenteve strategjike dhe e politikave konkrete në nivel lokal. Kjo përfshin mungesën e:

- Ofruesve të shërbimeve esenciale;
- Koordinimit ndërmjet akterëve kryesorë;
- Regjistrin të personave me aftësi të kufizuara (aktualisht, mbi 70% janë djem dhe më pak se 30% janë vajza);

Një metodologji kombëtare për vlerësimin e nevojave të personave me aftësi të kufizuara, e cila do të mundësonte përcaktimin e qartë të të drejtave dhe shërbimeve përkatëse për ruajtjen apo përmirësimin e funksionalitetit të tyre. kryesore në nivel lokal për krijimin e politikave, programeve, masave dhe shërbimeve për fëmijët me aftësi të kufizuara, mbledhjen dhe agregimin e të dhënave, zhvillimin e regjistrin të fëmijëve me aftësi të kufizuara, ofruesit e shërbimeve të licencimit etj. Dhe në fund, rritjen e ndërgjegjësimit dhe integrimin e parimeve të aftësisë së kufizuar dhe dizajnit universal në të gjitha shërbimet, ambientet, ndërtesat dhe strukturat mjedisore në nivel lokal, me qëllim krijimin e një mjedisi të arritshëm dhe mbështetës për personat me aftësi të kufizuara, veçanërisht për fëmijët me aftësi të kufizuara.

Ky Plan strategjik është ndërtuar mbi vizionin e transformimit të mbrojtjes sociale dhe me qëllim për përfshirjen sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara në Istog 2025-2027 , si dhe

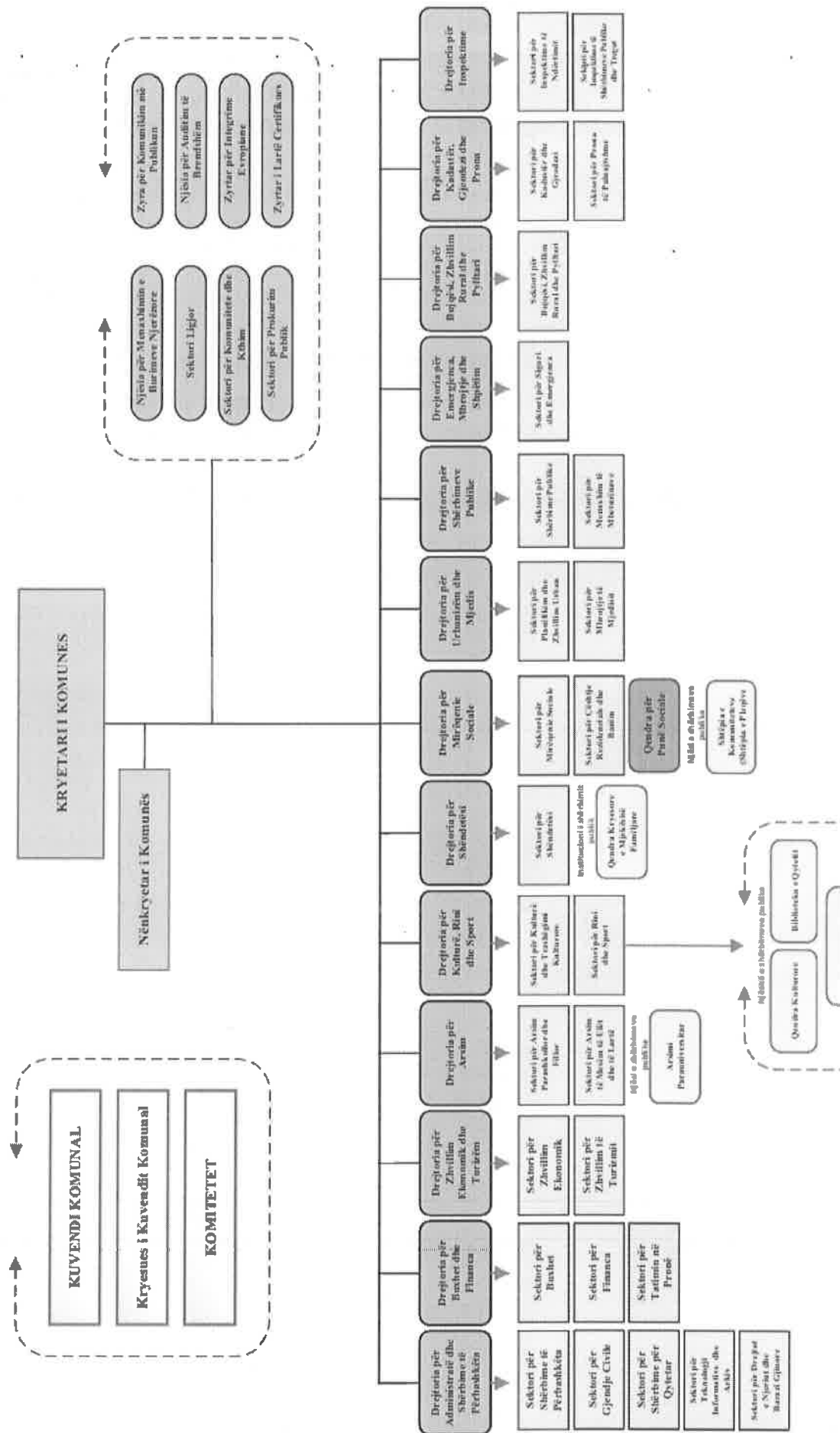
synon të forcojë sistemin e mbrojtjes sociale të kujdesit social dhe shërbimeve të integruara të bazuara në komunitet dhe të adresojë jo vetëm ofrimin e shërbimeve sociale, por edhe aktiviteteve dhe masave, edhe mbështetjen kuptimplote për a) qasjen, pjesëmarrjen dhe integrimin e fëmijëve me aftësi të kufizuara në shoqëri, sistemin arsimor (arsimi parashkollor, fillor dhe i mesëm), sistemin e mbrojtjes sociale, strehimin e denjë, kujdesin shëndetësor parësor dhe të ushqyerit, aktivitetet sportive dhe rekreative dhe b) ofrimin e stimujve, masave dhe shërbimeve shtesë mbështetëse për prindërit e tyre në mënyrë që të marrin pjesë në tregun e punës.

Organogrami i Komunës së Istogut

Organizimi institucional i Komunës së Istogut është i ndërtuar sipas strukturës standarde të pushtetit lokal në Kosovë, në përputhje me Ligjin për Vetëqeverisje Lokale. Në krye të saj qëndron Kryetari i Komunës, i cili zgjidhet drejtpërdrejt nga qytetarët dhe është përgjegjës për ekzekutimin e politikave komunale dhe menaxhimin e administratës komunale. Kuvendi Komunal është organi më i lartë përfaqësues dhe vendimmarrës, i përbërë nga asamblistë të zgjedhur, që miratojnë buxhetin, rregulloret dhe vendimet strategjike për komunën. Brenda administratës komunale funksionojnë drejtori të ndryshme si ajo për arsim, shëndetësi, bujqësi, urbanizëm, mirëqenie sociale dhe financa, të cilat mbulojnë fushat përkatëse të zhvillimit dhe shërbimeve për qytetarët.

Përveç strukturave institucionale, Komuna e Istogut ka në funksion disa ndërmarrje publike lokale që ofrojnë shërbime esenciale për banorët. Ndër më të rëndësishmet janë: Ndërmarrja Publike “Radoniqi-Dukagjini”, që merret me furnizimin me ujë të pijshëm, ndërmarrja për pastrimin dhe menaxhimin e mbeturinave, si dhe ndërmarrjet që kujdesen për mirëmbajtjen e rrugëve dhe ndriçimin publik. Këto ndërmarrje operojnë në mbikëqyrjen e komunës dhe kanë rol kyç në ofrimin e shërbimeve të përditshme dhe në përmirësimin e cilësisë së jetës në komunë. Përmes bashkëpunimit ndërmjet institucioneve komunale dhe ndërmarrjeve publike, Komuna e Istogut synon të realizojë zhvillim të qëndrueshëm dhe shërbime më efikase për qytetarët e saj

KOMUNA ISTOG

Mirëqenia Sociale në Komunën e Istogut

Siç është theksuar edhe më herët, pas procesit të decentralizimit dhe ri-strukturimit të shërbimeve sociale, niveli komunal — përfshirë edhe Komunën e Istogut — ka themeluar drejtoritë përkatëse për ofrimin e shërbimeve sociale në nivel lokal.

Në Istog, ashtu si në shumicën e komunave në Kosovë, për shkak të nivelit të lartë të papunësisë dhe pasojave të luftës së fundit — të cilat ende nuk janë tejkaluar plotësisht — ekziston një numër i konsiderueshëm i rasteve sociale dhe familjeve në nevojë për shërbime të ndryshme sociale dhe mbështetëse.

Sipas statistikave të vitit 2024, në komunën e Istogut janë 365 familje me gjithsej 3,020 anëtarë të përfshirë në skemën e ndihmës sociale. Kërkesat për përfshirje në këtë skemë janë të vazhdueshme dhe Qendra për Punë Sociale (QPS) në Istog pranon mesatarisht 10 deri në 15 kërkesa të reja në vit. Aktualisht, 12 familje janë të vendosura në strehimore kolektive, ndërsa rreth 25 kërkesa për strehim social janë paraqitur nga individë dhe familje në nevojë.

QPS-ja përfaqëson institucionin kryesor të mbrojtjes sociale në komunë dhe është e organizuar në dy divizione: Divizioni i Ndihmës Sociale dhe Divizioni i Punës Sociale. Për shembull, asistenca mujore për një fëmijë me aftësi të kufizuara është 120 euro.

Megjithatë, QPS-ja aktualisht nuk posedon një sistem të veçantë për identifikimin proaktiv të fëmijëve me aftësi të kufizuara në zonat rurale. Informacionet rreth këtyre rasteve mbledhen kryesisht nga raportimet e vetë familjarëve, OJQ-të që veprojnë në fushën sociale apo përmes bashkëpunimit me institucione të tjera komunale, si shkollat, qendrat sportive dhe kulturore.

Në të gjithë vendin, përfshirë edhe Istogun, ofrohet një numër i kufizuar shërbimesh sociale, pavarësisht se në listën e shërbimeve të QPS përfshihen rreth 70 lloje të ndryshme të shërbimeve sociale dhe të ndihmës psikosociale dhe këshillimore. Njësia për Asistencë Sociale, ndër të paktat që funksionon në mënyrë të rregullt, merret me përpilimin e listave përfituesve dhe shpërndarjen e ndihmës financiare në para, në përputhje me buxhetin e ndarë nga niveli qendror.

Pjesa më e madhe e shërbimeve të tjera sociale nuk ofrohet, kryesisht për shkak të mungesës së kërkesave të qarta dhe mungesës së kapaciteteve profesionale dhe buxhetore. Megjithatë, Qendra për Punë Sociale (QPS) ka në dispozicion një fond emergjent të vogël nga Drejtoria e Mirëqenies Sociale, i cili u mundëson profesionistëve të shërbimeve sociale të ndërhyjnë me ndihmë të menjëhershme në raste urgjente.

Një zhvillim i rëndësishëm dhe pozitiv në drejtim të përmirësimit të përfshirjes sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara është arritur gjatë vitit 2025 nga Ministria e Transfereve dhe Financave, në bashkëpunim me GIZ, NALAS dhe Asociacionin e Komunave të Kosovës (AKK). Si rezultat i këtij bashkëpunimi, është nisur ofrimi i shërbimeve logopedike, psikologjike dhe sociale për fëmijët me aftësi të kufizuara, shërbime të cilat janë të përshtatura sipas nevojave të tyre. Po ashtu, është ofruar mbështetje për shërbimet ditore të siguruara nga

organizata e specializuar HANDIKOS, e cila ofron përkujdesje dhe shërbime profesionale për fëmijët me aftësi të kufizuara fizike. Vlen të theksohet se që nga muaji mars, kjo klasë ditore ka kaluar në kompetencat e Drejtorisë së Mirëqenies Sociale në Istog, ndërsa stafi i kësaj klase është kontraktuar nga komuna jonë, duke siguruar kështu një menaxhim më të mirë dhe një mbështetje më të qëndrueshme për këta fëmijë dhe familjet e tyre. Vlen të theksohet se Drejtoria e Mirëqenies Sociale është një hap para në koordinimin me Ministrinë e Transfereve dhe Financave për realizimin e hapjes së një Qendre Ditore në Komunën e Istogut në fshatin Gurrakoc, me qëllim që ka numër më të lartë të interesimit për shumë fëmijë dhe familje që të përfitojnë shërbime përkatëse për fëmijë me nevoja të veçanta, pasi që vetëm me klasën ditore nuk mund ti përfshijmë të gjitha familjet për shkak të hapësirës së kufizuar të ambientit.

Shëndetësia në Komunën e Istogut

Në Komunën e Istogut ofrohen shërbime shëndetësore të nivelit parësor dhe dytësor. Kujdesi shëndetësor parësor ofrohet për banorët e komunës përmes pesë (5) Qendrave të Mjekësisë Familjare (QMF) dhe dhjetë (10) ambulancave mjekësore (klinika të vogla) të vendosura në zonat rurale. Ndërkohë, për nevojat e shërbimeve dytësore, banorët i drejtohen Spitalit Rajonal të Pejës apo klinikave private.

Qendrat e Mjekësisë Familjare janë të vendosura në:

- Qytetin e Istogut,
- Fshatrat Vrellë, Banjë, Gurrakoc dhe Rakosh.

Ndërsa ambulancat (klinikat e vogla) funksionojnë në fshatrat:

Kaliqan, Sudenicë, Dobrushë, Saradran, Zallq, Dubravë, Cerkozë, Shushicë, Veriq dhe Osojan.

Në QMF ofrohen shërbime të ndryshme, përfshirë:

- Shërbimet emergjente,
- Mjekësinë familjare,
- Mjekësinë interne,
- Imunizimin,
- Kujdesin për nënën dhe fëmijën (maternitetin dhe pediatriinë),
- Shërbimet stomatologjike,
- Rëntgenin,

- Shërbimet laboratorike.

Në klinikat fshatare ofrohen kryesisht shërbime të mjekësisë familjare.

Stafi Shëndetësor

Në sektorin shëndetësor të komunës janë të punësuar gjithsej **123 punonjës**, të ndarë sipas profilit profesional si më poshtë:

- Mjekë: 26
- Teknikë mjekësorë (infermierë, laborantë, teknikë rëntgeni, etj.): 63
- Staf administrativ: 8
- Staf mbështetës teknik: 26

Nga numri i përgjithshëm, 88 janë gra dhe 35 burra.

Struktura shtesë shëndetësore

Në fshatin Osojan funksionon një strukturë shëndetësore e ndarë, e cila menaxhohet nga autoritetet shëndetësore serbe. Kjo njësi përbëhet nga shtatë (7) ambiente zyrash dhe ofron shërbime për komunitetin lokal serb.

Qasja në Shërbime Shëndetësore

Sipas të dhënave të Departamentit Komunal për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale, të gjitha komunitetet në Komunën e Istogut kanë qasje në kujdes shëndetësor përmes rrjetit ekzistues të objekteve dhe shërbimeve publike shëndetësore.

Arsimi në Komunën e Istogut

Drejtoria për Arsim dhe Kulturë në Komunën e Istogut është përgjegjëse për zbatimin e politikave arsimore dhe kulturore në përputhje me legjislacionin në fuqi të Republikës së Kosovës, përfshirë Ligjin për Arsimin në Komunat e Kosovës, rregulloret komunale dhe statutin e komunës. Kjo drejtori menaxhon dhe mbikëqyr institucionet arsimore në të gjitha nivelet, si dhe organizon aktivitete kulturore, rinore dhe sportive.

Struktura arsimore

Deri në vitin shkollor 2024–2025, arsimi në Komunën e Istogut përfshin:

- Niveli parashkollor: 235 fëmijë në 15 grupe.
- Arsimi special: 18 fëmijë në 2 klasa.
- Arsimi i detyrueshëm (klasa 1–9): 7,251 nxënës në 308 klasa.
- Arsimi i mesëm i lartë: 2,237 nxënës në 70 klasa.

- Klasa speciale: 20 nxënës të tjerë në kuadër të arsimit të rregullt.

Numri i përgjithshëm i nxënësve është 9,772.

Stafi arsimor

Në institucionet arsimore janë të punësuar gjithsej **654 punonjës**, të ndarë si më poshtë:

- Mësimdhënës: 518
- Staf administrativ: 31
- Personel teknik dhe ndihmës: 105

Institucionet arsimore

Komuna e Istogut përfshin:

- 5 çerdhe publike
- 11 shkolla fillore
- 15 klasa periferike për arsimin fillor
- 2 shkolla të mesme
- 1 klasë periferike të shkollës së mesme profesionale “Rudina” në Banjë të Dubravës

Përfshirja e fëmijëve me aftësi të kufizuara

Në komunën e Istogut funksionojnë dy institucione arsimore që ofrojnë departamente të veçanta për fëmijë me aftësi të kufizuara:

- Shkolla fillore “Bajram Curri”
- Gjimnazi “Haxhi Zeka”

Të dyja objektet shkollore ofrojnë qasje të përshtatshme fizike për fëmijët me aftësi të kufizuara, përmes shtigjeve dhe infrastrukturës mbështetëse të integruar.

Megjithatë, aktualisht nuk ka asistentë arsimorë në klasat e nivelit fillor apo të mesëm. Një pjesë e mbështetjes ofrohet nëpërmjet:

- Qendrës ditore së hapur rishtas për fëmijë me aftësi të kufizuara në zhvillim.
- OJQ-së HANDIKOS, e cila subvencionohet nga komuna dhe ofron shërbime terapeutike fizike për fëmijët me aftësi të kufizuara fizike.

Departamenti për Kulturë, Rini dhe Sport

Në kuadër të Drejtorisë së Arsimit funksionon edhe **Departamenti për Kulturë, Rini dhe Sport**, i cili organizon aktivitete kulturore, artistike, sportive dhe rinore. Istogu disponon:

- 1 Shtëpi të Kulturës

- 1 Qendër Kulturore
- 3 Biblioteka publike
- 5 Klube sportive
- 2 Qendra rinore
- 2 objekte për aktivitete rinore në zona të përbashkëta
- 1 objekt sportiv të përbashkët.

Klasë	Meshkuj						Femra						Gjithsej Meshkuj	Gjithsej Femra	Gjithsej
	Dëmtime intelektuale	Dëmtime në të parë	Dëmtime të shumtëfishta	Vështirësi në të folur, komunikim dhe të gjuhës	Autizëm	Çrregullime emocionale dhe të sjelljes	Sindromi Daun	Dëmtime intelektuale	Dëmtime në të degjuar	Dëmtime në të parë	Dëmtime fizike	Dëmtime të shumtëfishta	Vështirësi në të folur, komunikim dhe të gjuhës		
Grupa 1-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grupa 2-3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grupa 3-4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grupa 4-5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Grupa 5-6 - Parafillor	0	0	1	2	0	0	1	0	1	1	0	0	1	4	3
Grupa 5-6 - Parashkollor(Qerdhe)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klasa 1	0	2	0	6	0	1	0	1	0	0	0	0	0	9	1
Klasa 2	0	2	3	2	0	1	1	0	0	5	0	0	1	9	6
Klasa 3	1	1	2	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	5	3
Klasa 4	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	2
Klasa 5	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	3	1
Klasa 6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Klasa 7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Metodologjia dhe procesi i përpilimit të planit

Procesi i inicimit dhe planifikimit të dokumentit filloi në qershor të vitit 2024, kur u mbledhën rezultatet dhe të dhënat e para nga Raporti i Hartëzimit Social. Procesi i përpilimit të këtij plani është përshkruar nga disa hapa të rëndësishëm, që nga faza përgatitore, marrja dhe grumbullimi i të dhënave deri tek drafti final i këtij plan, siç janë më poshtë dhe janë përcaktuar sipas Udhëzuesit për Zhvillimin e Dokumenteve Strategjike Lokale për përfshirje sociale, i mbështetur nga GIZ, NALAS dhe AKK.

Disa nga të gjeturat dhe rekomandimet thelbësore të hartëzimit social, për fëmijët me aftësi të kufizuara në komunën e Istogut:

Statusi socio-ekonomik: Shumica e prindërve mendojnë se ndihma prej 120 eurosh në muaj nuk mjafton për të përmbushur nevojat bazë, si medikamentet apo mjetet e higjienës për foshnjat. Papunësia paraqet një problem të madh, për shkak të kujdesit të vazhdueshëm që kërkojnë fëmijët, dhe shumë prindër janë të detyruar të mbështeten te ndihma e familjarëve.

Gjeografia dhe shërbimet: Familjet jetojnë në zona rurale, larg qendrave të shërbimeve. Mungesa e transportit të organizuar e vështirëson qasjen në shërbimet shëndetësore dhe arsimore. Prindërit shpesh detyrohen të udhëtojnë në Prishtinë për ekzaminime të specializuara. Lista e barnave esenciale nuk përfshin shumicën e medikamenteve të nevojshme, ndërsa stafi mjekësor ka nevojë për trajnim shtesë.

Arsimi: Shumica e fëmijëve nuk janë të regjistruar në shkolla, ose i ndërpresin studimet pas moshës 16 vjeç. Klasat e integruara pritet të mbyllen dhe të bashkohen me klasat e zakonshme, pa ofruar mbështetjen e nevojshme për fëmijët me nevoja të veçanta. Ka nevojë të menjëhershme për asistentë edukativë personalë, veçanërisht për vajzat, të cilat janë edhe më të marginalizuara në këtë kontekst.

Qeverisja: Prindërit kanë mungesë besimi ndaj institucioneve dhe nuk marrin pjesë në politikëbërje. Janë të painformuar për ndryshimet në politika. Duhet përmirësim i komunikimit dhe promovim i zyrave si “Zyra e Ankesave”.

Diskriminimi: Ekzistojnë gjetje kontradiktore. Disa prindër raportojnë diskriminim, ndërsa të tjerë jo. Raporti thekson mungesën e një përkufizimi të qartë për “diskriminim”, dhe nevojën për trajnime sensibilizuese për stafin publik.

Cënueshmëria ndaj emergjencave: Familjet nuk ndihen të kërcënuara në mënyrë të drejtpërdrejtë, por mungon një plan për mbrojtje në raste katastrofash. Kërkohet një politikë e re që përfshin Procedura Standarde Operative për emergjencë.

Rekomandimet

Raporti paraqet një sërë rekomandimesh për përmirësimin e kushteve të jetesës për fëmijët me aftësi të kufizuara në Komunën e Istogut. Këto rekomandime përfshijnë: rritjen e ndërgjegjësimit për shërbimet ekzistuese; ofrimin e mbështetjes më të madhe ekonomike për familjet, veçanërisht për nënat; trajnimin dhe punësimin e prindërve; përmirësimin e qasjes në arsim dhe shëndetësi; si dhe krijimin e një Qendre Ditore të pajisur me shërbime të specializuara. Gjithashtu, theksohet nevoja për transport falas, mbrojtje më të mirë sociale, luftimin e diskriminimit dhe sigurimin e kushteve të barabarta për të gjithë fëmijët, përfshirë ata që jetojnë në zona rurale.

Në përgjithësi, raporti vë në dukje mungesën e mbështetjes së strukturuar dhe nevojën për politika më gjithëpërfshirëse për fëmijët me aftësi të kufizuara në Istog.

Mund të konkludojmë se në përgjithësi, raporti thekson mungesën e mbështetjes së strukturuar dhe nevojën për politika më gjithëpërfshirëse për fëmijët me aftësi të kufizuara në Istog.

Duke u bazuar në informatat si më lartë, procesi i vijuar për pëpilimin e Planit Strategjik ishte siç vijon:

Hapi i parë - Inicimi dhe planifikimi i zhvillimit të dokumentit strategjik lokal për përfshirje sociale, propozimi për këtë plan është dhënë nga Drejtoria e Mirëqenies Sociale në Istog, dhe është përkrahur dhe mbështetur nga Kryetari i Komunës dhe Kuvendi Komunal i Istogut.

Hapi i dytë- Krijimi i strukturës institucionale, Grupit Punues – ky grup punues është themeluar nga DMS dhe në përbërje të veten ka: DMS, DKA, DSH, Zyrja për buxhet dhe financa, Njësia për te drejtat e njeriut, OJQ lokale, Zyrja për komunitete dhe Kthim, Drejtoria e Urbanizmit, Drejtorati për Rini, Sport dhe Kulturë. Roli dhe përgjegjësia e këtij GP është përgatitja e informatave, draftimi i planit dhe zbatimi si dhe mbikëqyrja, monitorimi dhe raportimi për këtë plan.

Hapi i tretë-Hartimi i dokumentit strategjik lokal për përfshirjen sociale-Plani Strategjik për përfshirje sociale në komunën e Istogut është shkruar duke u bazuar në të dhënat nga hartimi social, të dhënat relevante nga QPS, DKA, OJQ lokale, për fëmijët me aftësi të kufizuara(fizike dhe mendore; duke u bazuar në parimet bazë të Konventës Ndërkombëtare për të Drejtat e

Fëmijëve¹; Konventa për të drejtat e Personave me aftësi të kufizuara² dhe ligjet e Kosovës, siç janë: Ligji për Mbrojtjen e Fëmijëve në Kosovë³ dhe Ligji për Shërbime Sociale dhe Familjare⁴ dhe⁵ Manuali i Zyrës së Kryeministrit për hartimin dhe monitorimin e dokumenteve strategjike dhe planeve të tyre të veprimit. Gjatë përpilimit të këtij plani strategjik është marrë parasysh aspekti i përfshirjes të fëmijëve me aftësi të kufizuara duke pasur qasje në të gjitha shërbimet sociale, arsimore, shëndetësore, kulturore dhe sportive e rekreative në komunën e Istogut.

Hapi i katërt- Miratimi i Dokumentit Strategjik-Plani Strategjik është aprovuar dhe përkrahur nga Kryetari i komunës së Istogut, Z.Illir Ferati dhe është miratuar në Gusht 2025, nga Kuvendi komunal i Istogut.

Hapi i pestë-Monitorimi dhe Raportimi-Monitorimi dhe raportimi për zbatimin e këtij plani do të bëhet nga GP dhe grupi monitorues i paraparë sipas këtij plani, në përbërje të përfaqësuesve të komunitetit me aftësi të kufizuara, shoqërisë civile dhe përfaqësues të institucioneve lokale.

Hapi i gjashtë- Vlerësimi i këtij plani do të realizohet nga përfaqësues të një kompanie profesionale të specializuar në monitorimin e planeve strategjike, e cila do të angazhohet nga komuna.

Që nga hapi i parë, adresimi i të gjeturave dhe rekomandimeve të dala nga procesi i hartëzimit social është marrë përsipër nga vetë Kryetari i Komunës, i cili përmes udhëheqjes së Drejtorisë së Mirëqenies Sociale (DMS) ka iniciuar dhe udhëhequr procesin e hartimit të Planit Strategjik për përfshirjen sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara në Komunën e Istogut.

Ky plan është hartuar me synimin për të përfshirë të gjitha shërbimet e integruara që ndikojnë në përmirësimin e cilësisë së jetës së fëmijëve me aftësi të kufizuara, në përputhje me Objektivin 10 të Objektive të Zhvillimit të Qëndrueshëm, i cili synon reduktimin e papabarazive brenda dhe ndërmjet vendeve. Ky objektivi përfshin papabarazitë në të ardhura, si dhe ato të bazuara në moshë, gjini, paaftësi, racë, përkatësi etnike, origjinë, fe apo status ekonomik apo tjetër brenda një vendi.

Grupi Punues (GP) ka vijuar me të gjithë hapat e përcaktuar në Udhëzuesin për hartimin e dokumenteve strategjike, duke u bazuar në një dakordim të përbashkët midis anëtarëve të

¹ konventa e kombeve të bashkuara për të drejtat e fëmijëve

² https://www.un.org/disabilities/documents/convention/crpd_albanian.pdf

³ <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=20844>

⁴ <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=85111>

⁵ <https://kryeministri.rks-gov.net/ep-content/uploads/2022/05/MANUAL-PER-PLANIFIKIMIN-HARTIMIN-DHE-MONITORIMIN-E-DOKUMENTEVE-STRATEGJIKE-DHE-PLANEVE-TE-TYRE-TE-VEPRIMIT.pdf>

ekipit. Çdo anëtar ka pasur detyra dhe përgjegjësi specifike për të kontribuar në adresimin e të gjeturave dhe rekomandimeve të dala nga hartëzimi social në këtë plan.

Grupi ka qenë aktiv dhe i angazhuar gjatë gjithë periudhës janar–qershor 2025, duke filluar që nga inicimi e deri në përfundimin e procesit të hartimit të dokumentit strategjik. Gjatë kësaj periudhe, është arritur konsensus për domosdoshmërinë e hartimit të dokumentit dhe për vendosjen e masave, shërbimeve dhe aktiviteteve që janë thelbësore për përmirësimin e statusit socio-ekonomik dhe mirëqenies së fëmijëve me aftësi të kufizuara në Komunën e Istogut.

Në bazë të gjetjeve nga hartëzimi social, fëmijët me aftësi të kufizuara – qofshin ato fizike apo mendore – përbëjnë një nga grupet më të cënueshme në Komunën e Istogut. Sipas rekomandimeve të dhëna, prioritetet për përfshirjen e tyre sociale përfshijnë një sërë masash që synojnë përmirësimin e qasjes dhe përfshirjes së tyre në të gjitha aspektet e jetës.

Këto prioritetet janë:

- **Krijimi i infrastrukturës së aksesueshme dhe universale**, përfshirë ndërtimin e një Qendre Ditore për fëmijët me aftësi të kufizuara të të gjitha kategorive;
- **Ndërtimi dhe përshtatja e objekteve mbështetëse dhe të aksesueshme** në institucionet parashkollore, shkollat fillore dhe të mesme;
- **Zhvillimi i ekipeve gjithëpërfshirëse në shkollë**, që përfshijnë profesionistë të specializuar për punë me fëmijët me nevoja të veçanta;
- **Sigurimi i asistentëve edukativë** për fëmijët me aftësi të kufizuara të integruar në shkollat e rregullta;
- **Furnizimi me pajisje ndihmëse dhe modele profesionale të trajnuara** për përkrahje në procesin mësimor;
- **Vlerësimi profesional i fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe licencimi i ofruesve të shërbimeve**;
- **Ofrimi i shërbimeve rehabilituese dhe riintegrimi**, si dhe mbështetje psikosociale për prindërit, kujdestarët dhe përfaqësuesit ligjorë;
- **Zhvillimi i shërbimeve të bazuara në komunitet**, si: jetesa me mbështetje, kujdesi dhe shërbimet sociale në shtëpi, asistencë sociale;
- **Rehabilitimi profesional dhe punësimi i mbështetur** për prindërit dhe kujdestarët;
- **Ofrimi i shërbimeve të ekipeve mobile dhe shërbimeve të kujdesit shëndetësor parësor**;
- **Mbështetja për bashkëjetesë dhe inkurajimi për pjesëmarrje aktive në aktivitete kulturore, sportive dhe rekreative** për fëmijët me aftësi të kufizuara.

Procesi i hartimit ka vazhduar me mbajtjen e takimeve, janë mbajtur së paku 4 takime të këtij grupi dhe ekspertës së angazhuar nga AKK, përmes të cilave janë dakorduar për :

- 1. Qëllimin dhe Përmbajtjen e këtij dokumenti;*
- 2. Vizioni dhe Misioni i komunës së Istogut për adresimin e çështjes së fëmijëve me aftësi të kufizuara*
- 3. Qëllimi dhe 3 objektivat strategjike dhe specifike për këtë plan strategjik, të cilat do të jenë baza e përpilimit të këtij plani 3 vjeçar;*
- 4. Aktivitetet specifike, institucionet përgjegjëse dhe bashkëpunuese, buxheti, treguesit apo indikatorët dhe buxheti si dhe plani i monitorimit të këtij plani.*

Bazuar në këto prioritete, ekipi hartues ka punuar në përcaktimin e vizionit dhe misionit të komunës së Istogut për përmirësimin e përfshirjes sociale dhe statusit të fëmijëve me aftësi të kufizuara, për 3 vjetet në vijim.

Objektivi kryesor është përmirësimi i mirëqenies së përgjithshme të fëmijëve me aftësi të kufizuara duke krijuar masa për përmirësimin e infrastrukturës dhe burimeve për pjesëmarrjen e fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe prindërve të tyre, kujdestarëve dhe përfaqësuesve ligjorë në aktivitete arsimore, sociale, shëndetësore, punësimi, banimi, politike, kulturore dhe sportive në baza të barabarta si qytetarët e tjerë në Istog.

Përmes qasjes pjesëmarrëse u përcaktuan objektivat të cilat janë të ndara në baza sektoriale dhe në bazë të tyre janë përcaktuar synimet dhe rezultatet që Komuna e Istogut dëshiron t'i arrijë në 3 vitet e ardhshme (2025-2027), përmes këtij **Plani Strategjik për gjithë përfshirjen sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara në komunën e Istogut**, i cili u konsultua dhe u përcaktua bashkërisht me GP dhe akterët e tjerë relevant. Plani përfshinë objektiva dhe aktivitete për përfshirje sociale relevante për përmirësimin e mirëqenies së përgjithshme të fëmijëve me aftësi të kufizuara në të gjitha aspektet e jetës dhe mundëson pjesëmarrjen aktive të tyre në komunitet (programi arsimor, programi social, programi i kujdesit shëndetësor dhe programi sportiv-rekreativ etj.) dhe në bazë të këtyre objektivave u përcaktua edhe plani buxhetor dhe plani i Veprimit interesit dhe gjithashtu u përcaktuan praktikat e monitorimit dhe vlerësimit. Në fund ky Plani Strategjik për përfshirjen sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara në komunën e Istogut, iu prezantua dhe dorëzua për miratim kryetarit të komunës, për të u dërguar për votim dhe aprovim final në Kuvendin Komunal të Istogut.

II. Qëllimi i Planit Strategjik

Ky plan strategjik synon të shërbejë si bazë për zbatimin e politikave vendore, në nivel lokal, për përfshirjen sociale, i cili përfaqëson prioritetet e mbrojtjes sociale dhe përfshirjes sociale për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe prindërit e tyre, kujdestarët dhe përfaqësuesit ligjorë dhe listën e veprimeve për zgjidhjen e tyre. Përgatitja e këtij lloji të dokumentit strategjik

promovon zhvillimin e aftësive të profeslonistëve në Komunën e Istogut dhe subjekteve të tjera relevante të nivelit lokal të interesuar për mbrojtjen sociale, përfshirjen sociale dhe zhvillimin e komunitetit. Për më tepër, ato promovojnë gjithashtu bashkëpunimin ndërmjet sektorit të shoqërisë civile, publikut, qeverisjes vendore dhe qeverisë qendrore, ofruesve të shërbimeve sociale, biznesit dhe aktorëve të tjerë vendorë (arsim, punësim, kujdes shëndetësor, strehim), duke mbështetur shkëmbimin e lirë të informacionit dhe pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrje.

Gjithnjë duke u bazuar në hartëzimin social të vitit 2024 dhe statistikave të fundit të Agjencisë së Statistikave të Kosovës, në Komunën e Istogut janë 63 familje me fëmijë me nevoja të veçanta të grupmoshës 1-18 vjeç. Numri i plotë i individëve me nevoja të veçanta që janë pjesë e skemës sociale për aftësi të kufizuara është 375 njerëz, sipas llogaritjeve të fundit.

Ky dokument synon të ofrojë një kornizë të qartë 3 vjeçare (2025-2027) për ndërmarrjen e masave konkrete që mundësojnë përfshirjen sociale të grupeve të marginalizuara, fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe familjeve të tyre, në ndërtimin e një shoqërie më gjithëpërfshirëse dhe më të drejtë.

Qëllim kryesor i këtij plani strategjik, i përcjellur nga plani konkret i veprimit është që, duke u bazuar në vizionin dhe misionin e komunës së Istogut për trajtimin e çështjes së fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe familjeve të tyre, të përcaktohen Qëllimet, Objektivat strategjike dhe specifike, në bazë të të cilave me aktivitete konkrete, buxhet dhe koordinim në mes të partnerëve institucional dhe atyre nga rradhët e OJQ-ve të planifikohen shërbimet, ofertat e ndryshme dhe asistencë të ndryshme për fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre, që do të kontribuojnë në përmbushjen e të drejtave të tyre për të marrë shërbime dhe për të u realizuar dhe gjithëpërfshirë në rrethin dhe shoqërinë ku ata jetojnë. Përmes këtij plani akterët lokal në Istog do të mund të planifikojnë, për së paku 3 vjetët e ardhshme: shërbimet e nevojshme, stafin teknik dhe profesional që janë të nevojshëm, buxhetin dhe hapësirat institucionale, si dhe të organizojnë mekanizmat bashkëpunues dhe koordinues në nivel lokal, me OJQ-të lokale dhe institucionet apo organizatat edhe në nivel kombëtarë.

Ky plan synon një planifikim afat mesëm dhe të strukturuar që parasheh shërbimet profesionale, buxhetin, stafin profesional dhe teknik, mjetet, ndërtesat/objektet dhe të gjitha kushtet dhe mundësitë e tjera që do të mundësojnë përmbushjen e të drejtave të fëmijëve me AK dhe familjeve të tyre për të marrë shërbimet, për të marrë pjesë në proceset vendimmarrëse dhe për të kontribuar e për të qenë anëtarë aktiv të komunitetit ku ata jetojnë dhe veprojnë, sipas principit të Objektivave Zhvillimore të Qëndrueshme/OZHQ.

III. Hartëzimi Social dhe SWOT analiza

Siç edhe e dimë, një prej premtimeve thelbësore të Agjendës për Zhvillim të Qëndrueshëm të 2030 është të Mos Lënit Askënd Pas (MLAP/LNOB). Në kuadër të kësaj agjende, Kombet e Bashkuara synojnë të japin fund varfërisë dhe të luftojnë diskriminimin dhe pabarazinë. Siç është identifikuar nga Kombet e Bashkuara, njerëzit e lënë pas janë të diskriminuar në aspektin ekonomik, politik dhe nga ambienti. Ky diskriminim është rezultat i faktorëve të ndryshëm të pakontrollueshëm siç janë gjinia, aftësitë e kufizuara, raca apo kombinim i këtyre faktorëve. Për më tepër, njerëzit që u përkasin këtyre grupeve të cenuara nuk u besojnë institucioneve publike si rezultat i mungesës së informacioneve rreth qasjes në shërbime publike. Prandaj, kjo mund të shihet si një cikël i pashmangshëm.

Hartëzimi social është një mjet i zhvilluar nga GIZ për të funksionalizuar kornizën e Mos Lë Askënd Pas. Ky mjet zakonisht përdoret për identifikimin e personave brenda grupeve të pafavorizuara të cilët rrezikohen nga të lënë pas. Analiza realizohet në linjë me pesë (5) faktorët e rrezikut të kornizës MLAP/LNOB që shërbejnë për vlerësimin e shkaqeve rrënjësore të pabarazisë dhe diskriminimit si dhe format e manifestimit të këtyre shkaqeve. Korniza MLAP/LNOB përfshin këta faktorë rreziku: situatën socio-ekonomike, gjeografinë, qeverisjen, diskriminimin dhe cenueshmërinë ndaj goditjeve. Ky mjet praktik u përdor edhe në Komunën e Istogut me mbështetjet e Asociacionin e Komunave të Kosovës brenda kornizës së projektit “Bashkëpunimi Rajonal për Gjithëpërfshirje më të Mirë Sociale në Nivelin Lokal/Regional Cooperation for Better Social Inclusion at Local Level” realizuar nga AKK, NALAS në bashkëpunim me GIZ dhe financuar nga Qeveria Gjermane. Sipas identifikimit të Komunës së Istogut, fëmijët me aftësi të kufizuara janë mes grupeve më të cenuara në Istog.

Kishte disa faktorë që ndikuan në vendimin komunal për të drejtuar hartëzimin social tek fëmijët me aftësi të kufizuara. Fillimisht, komuna nuk ofronte shërbime të kujdesit (qëndrimit) ditor për fëmijët me aftësi të kufizuara, gjë që rezultonte në izolimin dhe lënien e këtyre familjeve dhe fëmijëve pa mbështetjen e nevojshme, veçanërisht gjatë zhvillimit të hershëm të fëmijëve. Shërbimet e qëndrimit ditor janë thelbësore për përgatitjen e fëmijëve me aftësi të kufizuara në procesin e integritit në shkollë, zhvillimi i aftësive dhe lehtësimi nga përgjegjësitë e përkujdesjes ndaj prindërve. Komuna e Istogut ka vendosur të fokusohet në këtë grup të synuar ngase fëmijët me aftësi të kufizuara janë një prej kategorive më të cenuara që trajtohen nga QPS. Përveç kësaj, Komuna e Istogut ka për qëllim vendosjen dhe funksionalizimin e një Qendre për Qëndrim Ditor (QQD) që do të pajisej specifikisht për të plotësuar nevojat e fëmijëve me aftësi të kufizuara. Prandaj, procesi i hartëzimit social shërbeu si bazë për dizajnimin e shërbimeve të personalizuara krahas matësve të politikave dhe adresimit të sfidave të identifikuara në projektimin afat-gjatë.

Personat dhe fëmijët me aftësi të kufizuara përjetojnë diskriminim të shumëfishtë në komunitetet lokale ku jetojnë. Për më tepër, këtyre grupeve të cenuara zakonisht u mungojnë njohuritë e mjaftueshme mbi të drejtat sociale dhe qasjen ndaj shërbimeve sociale, arsimore dhe shëndetësore. Më tutje, nuk ka politika në nivel lokal që mbështesin këtë grup të cenuar në Komunën e Istogut. Siç u përmend më lartë, ka mungesë të të

dhëna lidhur me numrin e personave me aftësi të kufizuara që ndikon punën e kryer nga Qendra për Punë Sociale (QPS) në komunë. Numrat e saktë do t'i ofronin kësaj Qendre një numër më të saktë sa i përket subvencioneve lehtësuese. Fëmijët me aftësi të kufizuara ballafaqohen me diskriminim të shumëfishtë në arsim si rezultat i qasshmërisë së kufizuar në ndërtesa, mungesës së asistentëve personal për mësimnxënie, etj. Njëkohësisht, prindërit e tyre diskriminohen për shkak se njëri prej prindërve detyrohet të tërhiqet nga puna në mënyrë që të kujdeset për fëmijun. Veçanërisht me rëndësi, duhet theksuar se fillimisht nuk kishte qendër për qëndrim ditore për fëmijët me aftësi të kufizuara apo transport publik të disponueshëm, mirëpo përmes Projektit të financuar nga qeveria Gjermane, dhe implementuar nga AKK, NALAS dhe GIZ, në nëntor të vitit 2024, për herë të parë Komuna e Istogut hapi Qendrën për fëmijë me aftësi të kufizuara.

Pjesë e këtij procesi ka qenë edhe konsultimi i dokumenteve ndërkombëtare, rajonale dhe kombëtare që udhëzojnë apo përmbajnë praktikën më të mira dhe mësimet e nxjerra për përpilimin e planeve strategjike për përfshirjen sociale të grupeve të ndjeshme (praktikat më të mira të zbatuara nga NALAS, përmes projektit të GIZ për të funksionalizuar kornizën e Mos Lë Askënd Pas, praktika e komunës së Roskovecit në Shqipëri, si dhe zhvillimi i udhëzuesit për përpilimin e planeve strategjike për përfshirjen sociale të grupeve të ndjeshme, në nivel lokal.

Pas këtyre hapave, procesi dhe identifikimit të fëmijëve dhe familjeve me aftësi të kufizuara, **SWOT** analiza e bërë në bashkëpunim me GP të komunës së Istogut ka treguar këto rezultate:

Pikat e forta:

-Komuna e Istogut ofron shërbime shëndetësore për fëmijët me aftësi të kufizuara përmes subvencionimit të OJQ lokale-HANDIKOS, që është e specializuar për këto shërbime, kurse Objekti për qendrën ditore për ofrimin e shërbimeve për fëmijët me aftësi të kufizuara, është identifikuar, është ekzistues-duhet të përshtatet për qendrën ditore dhe në këtë qendër synohet të vazhdohet me ofrimin e shërbimeve për fëmijët me aftësi të kufizuara mendore, duke ofruar shërbime psiko-sociale dhe rekreative; Kjo nismë tregon se komuna e Istogut është e gatshme që të bëjë ndryshimet e nevojshme strukturale, të kapaciteteve njerëzore dhe buxhetore për të siguruar barazi dhe përfshirje të të gjitha grupeve të cënueshme;

-Përkushtimi institucional i komunës së Istogut do të vazhdojë për të mbështetur përfshirjen sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara, veçanërisht për të ofruar shërbime për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre dhe do të vazhdojë ofrimin e shërbimeve edhe pas përfundimit të mbështetjes nga pilot projekti i GIZ/AKK/NALAS;

-Komuna e Istogut është një ndër komunat e para që ofron 3 shërbime të rëndësishme për fëmijët me AK: logopedike, psikologjike dhe sociale për fëmijët me aftësi të kufizuara;

-Bashkëpunimi i ngushtë i komunës me përfaqësuesit e grupeve dhe komuniteteve të cënueshme, fëmijëve dhe familjeve me aftësi të kufizuara bëhet edhe duke fuqizuar dhe motivuar këto grupe përmes aktiviteteve të ndryshme të rregullta, si dhe gjatë fushatave të ndryshme për ngritjen e vetëdijesimit në këtë komunë;

-Koordinimi dhe bashkëpunimi në mes të dikastereve të ndryshme në nivel lokal (arsimi, mirëqenia sociale, zyrja për komunitete dhe kthim, zyrja për barazi gjinore, zyrja e financave dhe buxhetit, OJQ lokale, drejtorati për rini, sport, kulturë), është në nivel shumë të kënaqshëm, tashmë edhe përmes GP që është formuar;

-Përkushtimi i kryetarit të komunës dhe asamblesë komunale të Istogut për të përkrahur Drejtorinë e Mirëqenies Sociale dhe nismave e projekteve për ofrimin e shërbimeve sociale për grupet e ndjeshme dhe familjeve të tyre, si komunitet, është shumë i madh dhe i vazhdueshëm.

Mundësitë:

-Bashkëpunimi me bizneset lokale për mbështetje të aktiviteteve të ndryshme për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre (punësimi i prindërve, familjarëve të këtyre fëmijëve), përmes takimeve të rregullta, kampanjave për ndërgjegjësim, etj;

-Bashkëpunimi me OJQ regjionale, nacionale për ofrimin e shërbimeve për fëmijët me aftësi të kufizuara;

- Bashkëpunimi me zyret për aftësim profesional dhe zyrat për punësim, për mundësinë e ngritjes së kapaciteteve të profesionistëve që ofrojnë shërbime sociale, edukative, rekreative, shëndetësore për këta fëmijë duke përkrahur po ashtu edhe pavarësimin e tyre dhe të familjeve të tyre, përmes trajnimeve dhe punësimit të tyre tek bizneset lokale;

-Përpilimi i projekteve, në bashkëpunim me AKK, apo edhe partnerë të tjerë, për mundësinë e bashkëpunimit me donator, biznese dhe organizata të ndryshme, që janë aktiv në lëminë e shërbimeve dhe gjithëpërfshirjes sociale.

Pikat e dobëta

-Mungesa e buxhetit të mjaftueshëm për ofrimin e shërbimeve për grupet e cënueshme

-Mos ekzistimi i një buxheti të veçantë për shërbimet sociale për fëmijët me aftësi të kufizuara mungesa e granteve specifike për fëmijët me aftësi të kufizuara, nga niveli qendror;

-Mungesa e transportit publik për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjarët e tyre, sidomos për të mundësuar qarkullimin e rregullt të tyre për të marrë shërbimet e nevojshme;

-Nuk ka analiza të rregullta, të bazuara në indikatorë, që ofrojnë informata se cila është nevoja e grupeve të fëmijëve me aftësi të kufizuara, cilat janë kapacitet dhe buxhetet që mungojnë, në nivel lokal/nivel komunal;

- Mungesa e OJQ-vë për ofrimin e shërbimeve sociale dhe përfshirëse për grupet e ndjeshme, në komunën e Istogut, duke përfshirë këtu edhe qasjen në shkolla, aktivitete kulturore dhe rekreative dhe sportive;
- Mungesa e terapeutëve, në nivel lokal dhe po ashtu edhe mungesa e kapaciteteve tek stafi profesional, në nivel komunal (arsim, punëtorëve social, OJQve që ofrojnë shërbime), për të bërë analiza të vazhdueshme për nevojat, kërkesat, nivelin e aftësisë së kufizuar por edhe për të propozuar shërbime më kreative dhe inovative për famijët me aftësi të kufizuara;
- Ndërgjegjësimi/vetëdijësimi i ulët i popullatës për sfidat, problemet dhe çështjet e grupeve të cenueshme dhe në përgjithësi për çështjet sociale dhe për konceptin e gjithëpërfshirjes sociale;

Rreziqet/Sfidat

- Ri-strukturimi dhe planifikimi i ri i stafit të komunës, paraqet sfidë sepse vendet e punës janë të limituara (stafi administrativ, asambleistët dhe stafi profesional) dhe kjo krijon hendek në punësimin e profesionistëve që ofrojnë shërbime sociale profesionale për grupet e ndjeshme, më saktësisht edhe për fëmijët me aftësi të kufizuara;
- Trajtimi afatgjatë i personave/fëmijëve me AK në komunë (edukim të mëtutjeshëm, ngritje e kapaciteteve, zhvillimi i shkathtësive dhe aftësive të tyre dhe kyçja në tregun e punës);
- Ndryshim-plotësimi i politikave sociale nga niveli qeveritar, në të ardhmen, mund të shkaktojë sfida dhe probleme për nivelin lokal, sepse nuk ka mekanizma që sigurojnë zbatimin e tyre dhe po ashtu nuk ka mbështetje financiare;
- Vështirësitë financiare nga donatorët dhe OJQ-të, që ofrojnë shërbime sociale të profesionalizuara, gjithnjë e më pak ka fonde të donatorëve, për të mbuluar zbrazëtitat në sistem të ofrimit të shërbimeve për fëmijët me aftësi të kufizuara.

IV. Vizioni dhe Misioni i Komunës së Istogut për përfshirjen sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara

- **Vizioni i Komunës** së Istogut është që të ndërtojë një Komunë të gjithëpërfshirëse, ku të gjithë fëmijët me aftësi të kufizuara, së bashku me familjet e tyre dhe kujdestarët e tyre dhe përfaqësuesit ligjor, pa dallim gjinie, etnie, moshë, aftësie fizike, statusi ekonomik apo social, të kenë mundësi të barabarta për pjesëmarrje dhe qasje në shërbimet publike, mundësitë e barabarta për arsimim, punësim dhe angazhim si dhe shërbime cilësore pa barriera dhe zhvillimin e plotë të potencialit të tyre të plotë, po ashtu duke kontribuar në shoqërinë ku ata jetojnë dhe veprojnë. Komuna e Istogut është e përkushtuar dhe angazhohet për sigurimin e

infrastrukturës dhe burimeve për pjesëmarrjen e fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe prindërve të tyre, kujdestarëve dhe përfaqësuesve ligjorë për pjesëmarrje në arsim, mbrojtje sociale, shëndetësi, punësim, aktivitete politike dhe kulturore.

- **Misioni i Komunës së Istogut** për gjithëpërfshirjen sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara, është fillimisht përkrahja me shërbime adekuate dhe cilësore, për këta fëmijë dhe familjet e tyre, gjithashtu përkrahje morale gjatë këtij procesi dhe udhëzimi i personave të caktuar qofshin ata vendimmarrës ose edhe punëtorë drejtë qëllimit të përbashkët që të rezultojnë në lehtësimin e kushteve ekonomike, arsimore dhe sociale për jetën e këtyre fëmijëve dhe familjeve të tyre.

V. Qëllimi dhe Objektivat e Përfshirjes Sociale Strategjike të komunës së Istogut

Qëllimi: Përmirësimi i mirëqenies së përgjithshme të fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe prindërve të tyre, kujdestarëve dhe përfaqësuesve ligjorë duke krijuar mjedis dhe burime për pjesëmarrjen e tyre në aktivitete arsimore, sociale, shëndetësore, punësimit, strehimit, kulturore dhe politike në baza të barabarta si të tjerët dhe kjo do të bëhet përmes përkrahjes së vazhdueshme nga të gjitha strukturat komunale përkatëse, për tre vitet e ardhshme (2025-2027).

Objektivat strategjike (2025-2027) të Planit Strategjik për gjithëpërfshirjen sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara në Komunën e Istogut, janë:

1. **Përmirësimi i qasjes dhe pjesëmarrjes së fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe prindërve të tyre në shërbime cilësore të bazuara në komunitet, të rëndësishme për statusin e tyre social-arsimor dhe të punësimit.**

1.1 Deri në vitin 2027, të sigurohet qasja fizike në të gjitha institucionet publike komunale për fëmijët me aftësi të kufizuara në të paktën 80% të hapësirave komunale.

1.2 Deri në vitin 2027, të ulen për 30% pengesat për qasjen e fëmijëve me aftësi të kufizuara në institucionet ku marrin shërbime sociale, arsimore dhe shëndetësore cilësore në nivel komunal.

1.3 Përkrahja për vazhdimin e punës së Qendrës Ditore për ofrimin e shërbimeve për fëmijë me aftësi të kufizuara

2. Intëgrimi i përfshirjes sociale dhe aftësisë së kufizuar në strukturat institucionale të komunës.

2.1 Deri në vitin 2027, të paktën 70% e punonjësve kanë rritur ndërgjegjësimin dhe njohuritë e tyre për aftësinë e kufizuar dhe specifikat për ofrimin e shërbimeve për këtë kategori të grupeve të cënueshme;

2.2 Të krijohen manuale dhe protokolle pune për menaxhimin e rasteve të fëmijëve me aftësi të kufizuara në nivel komunal deri në mesin e vitit 2027, për të gjitha dikasteret e sipërpërmendura, përfshirë edhe OJQ që ofrojnë shërbime, duke angazhuar së paku një punonjës social dhe një psikolog.

3. Zhvillimi i mundësive të barabarta në arsim, edukim joformal, shërbime shëndetësore, shërbime sociale dhe ekonomike e të punësimit dhe pjesëmarrjen e barabartë, në jetën sociale, duke promovuar dhe aplikuar edhe shërbime të koordinuara dhe bashkëpunuese, në nivel komunal, në mes të institucioneve dhe po ashtu edhe institucioneve të tjera apo OJQ-ve.

3.1 Deri në fund të vitit 2026, të krijohen ekipe komunale të koordinuara ndër-institucionale në nivel komunal, për ofrimin e shërbimeve të koordinuara të arsimit, shërbime sociale dhe shëndetësore për fëmijët me aftësi të kufizuara.

3.2 Të zhvillohen dhe aplikohen modele bashkëpunimi ndërmjet komunave dhe OJQ-ve për shërbime gjithëpërfshirëse në nivelin e ulët, të mesëm të ulët dhe të mesëm të lartë arsimor dhe të shërbimeve shëndetësore dhe kulturore e rekreative për fëmijët me aftësi të kufizuara, deri në fund të vitit 2027.

4. Fëmijët me aftësi të kufizuara të kenë qasje dhe të marrin pjesë në shërbimet sociale:

4.1 Deri në vitin 2027 do të fuqizohet edhe më tutje qendra ditore për fëmijët me aftësi të kufizuara.

4.2 Deri në vitin 2027, komuna e Istogut të ketë një ofrues të licencuar institucional të shërbimeve sociale, ku do të ketë profesionist të trajnuar për të ofruar shërbime për fëmijët me aftësi të kufizuara.

4.3 Deri në vitin 2027, të paktën 20% e fëmijëve me aftësi të kufizuara do të përmirësojnë aftësitë sociale, njohëse dhe shkathtësitë për jetesë sa më të pavarur.

4.4 Komuna të hartojë dhe zbatoj fushata vjetore ndërgjegjësuere kundër diskriminimit dhe për përfshirje të fëmijëve me aftësi të kufizuara në të gjitha fushat në nivel komunal (arsim, shëndetësi, shërbime sociale dhe sport e rekreacion).

5. Fëmijët me aftësi të kufizuara kanë qasje dhe marrin pjesë në shërbimet e kujdesit shëndetësor

- 5.1 Deri në vitin 2027, do të prezantohet shërbimi i lëvizshëm/mobil i kujdesit të përgjithshëm për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe prindërit e tyre.
- 5.2 Deri në vitin 2027 do të koordinohen ekipet për ofrimin e shërbimeve sociale dhe të kujdesit shëndetësor parësor për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre nga zonat rurale dhe urbane.
- 5.3 Deri në vitin 2027 do të zhvillohet ose inicohet procesi i zhvillimit të regjistrimit institucional të koordinuar, të fëmijëve me aftësi të kufizuara, në komunën e Istogut.

VI. Deklaratë mbi Prioritetet e Përfshirjes Sociale

Përfshirja sociale është një ndër prioritetet kryesore në ndërtimin e një shoqërie të drejtë dhe gjithëpërfshirëse, ku çdo individ ka mundësi të barabarta për pjesëmarrje aktive në jetën ekonomike, sociale, kulturore dhe politike. Prioriteti i Komunës së Istogut është të siguroj që grupet më të ndjeshme – përfshirë fëmijët, personat me aftësi të kufizuara, komunitetet romë dhe ashkali, të moshuarit dhe të rinjtë – të kenë qasje të plotë në arsim cilësor, shërbime shëndetësore, punësim dinjitoz dhe mbështetje sociale. Zhvillimi i politikave të qëndrueshme dhe ndërhyrjeve të drejtuara është thelbësor për të eliminuar diskriminimin dhe për të forcuar barazinë në mundësi.

Në këtë drejtim, synojmë të ndërtojmë struktura dhe mekanizma funksionalë që përkrahin integrimin social përmes bashkëpunimit ndërinstitutional dhe përfshirjes aktive të shoqërisë civile. Promovimi i barazisë gjinore, mbrojtja e të drejtave të njeriut dhe fuqizimi i komuniteteve në nevojë janë pjesë përbërëse e këtij angazhimi. Vetëm përmes një qasjeje gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme mund të arrijmë një shoqëri më të barabartë, ku secili qytetar ndihet i respektuar, i përfshirë dhe i fuqizuar për të kontribuar në zhvillimin e vendit.

Në vazhden e aktiviteteve dhe zhvillimit të programeve që përkojnë me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm OZHQ-të, specifikisht për Objektivin e 10-të i cili synon **uljen e pabarazive brenda dhe ndërmjet vendeve**, objektivi ky i cili fokusohet në krijimin e mundësive të barabarta për të gjithë, pavarësisht moshës, gjinisë, përkatësisë etnike, prejardhjes, religjionit apo statusit ekonomik, që përfshin masa për të siguruar përfshirje sociale, ekonomike dhe politike për grupet e marginalizuara dhe të pafavorizuara dhe po ashtu, thekson rëndësinë e legjislacionit dhe politikave që mbrojnë të drejtat e njerëzve dhe promovojnë drejtësinë shoqërore.

Në thelb, siç edhe ceket në Objektivin 10 të OZHQ-ve, kjo duhet të jetë një thirrje për drejtësi dhe barazi në një botë ku shpërndarja e pasurisë, mundësive dhe përfaqësimit

shpesh është e padrejtë. Realizimi i këtij objekti është i domosdoshëm për një zhvillim më të drejtë dhe të qëndrueshëm me theks të veçantë për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre, që është edhe principi kryesor në të cilin është bazuar edhe ky plan strategjik i komunës së Istogut dhe do të shërbejë si një nga principet kryesore për zbatimin e tij në 3 vjetët e ardhshme.

VII. Plani i Veprimit

Objektivi Strategjik	Objektiva Specifike	Rezultatet e Pritshme	Aktivitetet Kryesore	Treguesit (Indikatorët)	Afati Kohor	Përgjegjësit	Rreziqet dhe Supozimet	Burimet e Financimit	Kostot e përafërta buxhetore (€) për 3 vjet
1. Përmirësimi i qasjes dhe pjesëmarrjes së fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe prindërve të tyre në shërbime cilësore të bazuara në komunitet, të rëndësishme për statusin e tyre social-arsimor	1.1 Deri në vitin 2027, të sigurohet qasja fizike në të gjitha institucionet publike komunale për fëmijët me aftësi të kufizuara në të cilësore të bazuara në hapësirave komunale.	Institucione të shërbime sociale janë të aksesueshme, të paktën 80% e tyre dhe ofrojnë shërbime sociale cilësore për të gjithë fëmijët me aftësi të kufizuara	Hartimi i planit të përshtatjes; Implementimi i përshtatjeve infrastrukturore dhe ofrimit të shërbimeve	Rritje për 80% e përfshirjes së fëmijëve me aftësi të kufizuara në institucione shkollare sipas nevojës dhe nivelit të duhur	2025–2027	Komuna, DMS, MASHTI, MFPT, HANDIKOS	Mbështetje politike dhe financiare nga niveli lokal; Mungesa e buxhetit në nivel komunal; zgjedhjet komunale në fund të vitit 2025	Buxhet komunal, donatorë të mundshëm;	30,000

dhe të punësimit	1.2 Deri në vitin 2027, të ulen për 30% pengesat për qasjen e fëmijëve me aftësi të kufizuara në institucione t ku marrin shërbime sociale, arsimore dhe shëndetësore cilësore me deri në, në nivel komunal	Më shumë fëmijë me aftësi të kufizuara të kenë mundësi të qasjen dhe të përfitojnë shërbime sociale	Kontaktet dhe puna e përditshme e profesionistëve me fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre, në nivel komunal-Ofrimi i shërbimeve me bazë në komunitet	Numri i fëmijëve me aftësi të kufizura të përfshirë të rritet me 80%; Numri i shërbimeve të ofruara, të rriten me 80%	2025–2027	QPS, DKA, OJQ	Bashkëpunimi i institucioneve dhe komunitetit /OJQ-ve; zgjedhjet komunale në fund të vitit 2025	Buxheti komunal dhe ai shtetëror, OJQ partnere, donatorët e mundëshe m;	25,000
	1.3Përkrahja për vazhdimin	Ofrimi i hapësirës dhe	Mbajtja e aktiviteteve të rregullta, sic janë paraparë me plan për	Rritja e nr. të fëmijëve	2025-2027	DMS, DKA, QPS dhe OJQ	Mungesa e buxhetit dhe	Komuna, OJQ lokale dhe	80,000

	e punës së Qendrës Ditore për ofrimin e shërbimeve për fëmijë me aftësi të kufizuara	buxhetit adekuat nga ana e komunës, dhe pagesa e profesionistëve që të ofrojnë shërbimet përkatëse të duhura kufizuara për fëmijët me aftësi të dhe familjet e tyre dhe për të koordinuar edhe me shërbimet e tjera në nivel lokal, edhe me OJQ-të përkatëse	këtë Qendër Ditore; Takimet e rregullta me shërbimet e tjera (Arsim, shëndetësi, OJQ, QAP dhe ZP), dhe me prindërit e fëmijëve me aftësi të kufizuar	në këtë Qendër për të paktën 40% deri në vitin 2027			përkushtimi t të të gjitha dikastereve në nivel komunal, zgjedhjet komunale në fund të vitit 2025; zgjedhjet komunale në fund të vitit 2025	bizneset lokale	
2.Integrimi i përfshirjess	2.1 Deri në vitin 2027, të paktën	Nr. i Punonjësve, Punonjësve, e,	Zhvillimi i moduleve trajnuese; identifikimi i profesionistëve për të	Numri i punonjësve të	2025-2027	Komuna, MAPL, MASHTI,	Pjesëmarrje aktive e dhe	Komuna, MAPL, MASHTI,	30,000

ociale dhe aftësisë së kufizuar në strukturat institucionale të komunës.	70% e punonjësve kanë rritur ndërgjegjësimin dhe njohuritë e tyre për aftësinë e kufizuar dhe specifikat për ofrimin e shërbimeve për këtë kategori të grupeve të cënueshme	profesionistëve të trajnuar dhe akreditimet dhe titujt/shkathtësitë e marra	u trajnuar, identifikimi i temave dhe shkathtësive që aftësive që do të zhvillohen	trajnuar me 80%, në nivel komunal	MFPT, OJQ, donatorët/orgанизatat ndërkombëtare	përkushtimi i tyre; Disponueshmëria e trajnimeve të duhura, të akredituara dhe trajnerët dhe organizatat e akredituara; zgjedhjet komunale në fund të vitit 2025	projekte të donatorëve	
2.2 Të krijohen manuale dhe protokolle pune për menaxhimin e rasteve të fëmijëve me aftësi të kufizuara	Manuale ose doracak praktikë për përdorim	Identifikimi i temave për të u zhvilluar dhe për të u zbatuar; Draftimi dhe miratimi i manualeve/protokolleve/doracakëve	Numri i manualeve dhe doracakëve të miratuar a; Institucione që i zbatojnë	2025–2026	Komuna, MASHTI, MAPL, MFPT	Miratimi i dokumenteve, jetësimi i tyre dhe fillimi i zbatimit	MASHTI, MAPL, MFPT komunat, projekte	3,000

	në nivel komunal deri në mesin e vitit 2027, për të gjitha dikasteret e sipërpërme ndura, përfshirë edhe OJQ që ofrojnë shërbime, duke angazhuar së paku një punonjës social dhe një psikolog.									
3. Zhvillimi i mundësive të barabarta në arsim, edukim joformal,	3.1 Deri në fund të vitit 2027 të krijohen ekiye komunale të koordinuar	Formimi i të paktën një grupi funksional komunal për koordinimin e të gjitha	Krijimi i ekiyeve lokale dhe funksionalizimi i tyre, duke i përpiluar Termat e Referencës, përcaktimi i roleve dhe përgjegjësi dhe mbajtja e takimeve të rregullta periodike me	Grupi i formuar dhe funksional, deri në fund të vitit 2025;	2025–2027	Komuna, DMS QPS, DKA, NJësi për të drejta të njëriut, drejtorati për buxhet dhe financa	Funksionimi i ekipit dhe koordinimi efektiv; zgjedhjet komunale ne fund te vitit 2025	Komunat, donatorët lokal	1,000	

shërbime shëndetësore, shërbime sociale dhe ekonomike të punësimit dhe pjesëmarrjen e barabartë, në jetën sociale, duke promovuar dhe aplikuar edhe shërbime të koordinuar dhe bashkëpunuese, në nivel komunal, në mes të institucion	a ndërinstitucionale në nivel komunal, për ofrimin e shërbimeve të koordinuar të arsimit, shërbime sociale dhe shëndetësore për fëmijët me aftësi të kufizuara	çështjeve që lidhen me fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre, për shërbime të tjera relevante	agjendë, qëllim dhe fokus të veçantë	Numri i mbledhjeve dhe takimeve, të paktën 3 për vit dhe vendimet e marra dhe shërbimet e koordinuara dhe të ofruara					
---	--	--	--------------------------------------	--	--	--	--	--	--

	shërbimeve shëndetësore dhe kulturore e rekreative për fëmijët me aftësi të kufizuara, deri në fund të vitit 2027.									
4. Fëmijët me aftësi të kufizuara të kenë qasje dhe marrin pjesë në shërbimet sociale	4.1 Deri në vitin 2027 do të fuqizohet edhe më tutje qendër njëditore për fëmijët me aftësi të kufizuara.	Qendra ditore të jetë strukturalisht dhe përmbajtësi sht funksionale dhe të ofroj shërbime të integruara për fëmijët me aftësi të kufizuara	-Takime të rregullta të qendrës me DMS dhe institucionet tjera relevante për të raportuar për punën e qendrës; -DMS dhe komuna do të ndajnë buxhet në baza vjetore për qendrën; -Analiza për nevojat e qendrës dhe -Aktivitete për ngritjen e kapaciteteve të profesionistëve të qendrës;	Nr. i fëmijëve më aftësi të kufizuar a që kanë casje në secilën shërbim, krahasim i me numrat e mëhershëm; cfarë	2026-2027	DMS, Komuna, Qendra Ditore; Drejtorati për buxhet dhe financa,	Zgjedhjet e reja komunale në 2025 dhe mundësitë e limituara buxhetore	Komuna, DMS	10,000	

	përfshirje të fëmijëve me aftësi të kufizuara në të gjitha fushat në nivel komunal (arsim, shëndetësi, shërbime sociale dhe sport e rekreacion).	n e tyre në shoqëri	shërbimeve për fëmijët me aftësi të kufizuara	për fushatë; Nr. i personave të arritur në fushatë					
5. Fëmijët me aftësi të kufizuara kanë casje dhe marrin pjesë në shërbimet e kujdesit shëndetësore	5.1 Deri në vitin 2027, do të prezantohe t shërbimi i lëvizshëm/ mobil i kujdesit të përgjithshëm për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe	Krijimi i ekipit mobil për vizita në familjet me fëmijë me aftësi të kufizuara	-Takimet ne terren dhe në vendet rurale për përpilimin e listave; -Përcaktimi i anëtarëve të ekipit mobil dhe përgjegjësitë e tyre dhe detyrat; Raportet e përpiluara të ekipit dhe analizat e tyre	Nr. i fëmijëve që kanë marrë shërbime ; Nr. i fëmijëve që marrin shërbime shëndetëso	2026-2027	DSH, DMS, QPS, Qendra Ditore, Njësi për të drejta të njeriut, OJQ lokale	Mungesa e stafit për të shkuar në terren dhe mungesa e mjeteve/ve turave dhe buxhetit	DSH, QPS, Komuna , DMS, OJQ lokale	0

prindërit e tyre.										
5.2 Deri në vitin 2027 do të koordinohe n ekipet për ofrimin e shërbimeve sociale dhe të kujdesit shëndetësor parësor për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre nga zonat rurale dhe urbane	Formimi dhe funksionalizimi i të paktën një ekipi multi-sektorial	Raportet e përpiluara të ekipit dhe analizat e tyre	Nr. i fëmijëve që kanë marrë shërbime ; Nr. i fëmijëve që marrin shërbime shëndetësores	2027	DSH, DMS, QPS, Qendra Ditore, Njësi për të drejta të njeriut, OJQ lokale, DKA	Mungesa e stafit për të shkruar në terren dhe mungesa e mjeteve/ve turave dhe buxhetit	DSH, QPS, Komuna, DMS, OJQ lokale, DKA	0		
5.3 Deri në vitin 2027 do të zhvillohet ose inicohet procesi i	Përpilimi i regjistrit/lis tës zyrtare për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe llojin e	Përpilimi i principit të listës, qëllimit dhe mënyra e grumbullimit të të dhënave; ndarja e përgjegjësi;	Nr. i fëmijëve më aftësi të kufizuara, lloji i aftësisë	20227	DSH, DMS, QPS, Qendra Ditore, Njësi për të drejta të njeriut, OJQ lokale, DKA	Mungesa e stafit për të shkruar në terren dhe mungesa e mjeteve/ve	DSH, QPS, Komuna, DMS, OJQ lokale, DKA	3,000 Euro		

	zhvillimit të regjistrimit institucionale të koordinuar, të fëmijëve me aftësi të kufizuara, në komunën e Istogut.	aftësisë së kufizuar në komunën e Istogut	Grumbullimi i të dhënave nga QPS, OJQ lokale, DSH, DKA	së kufizuar, vendbani mi, moshë gjinia, nevojat për shërbime , etj			turave dhe buxhetit		
TOTALI								188,000 Euro	

VIII. Treguesit e Performancës (Indikatorët)

- Rritje për të paktën 30% e përfshirjes së fëmijëve me aftësi të kufizuara nga në sistemimin e rregullte arsimore, qasje në shërbime sociale, shëndetësore dhe të tjera;
- Me shumë se 80% e objekteve publike dhe shërbimeve sociale e të tjera, të përshtatura për personat me aftësi të kufizuara deri në vitin 2027.
- 80% e stafit komunal të trajnuar për çështje të gjithë përfshirjes deri në fund të vitit 2027
- Rritje e pjesëmarrjes qytetare në proceset vendimmarrëse komunale përmes platformës online dhe konsultimeve publike me theks në fushën e aftësisë së kufizuara dhe sferat që prekin interesat e fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe të situatës sociale të tyre dhe të familjeve të tyre,
- 20% Ullje e rasteve të raportuara për diskriminim përmes sistemit të mbikëqyrjes dhe mekanizmave të reagimit,
- 30% Rritje në identifikimin e fëmijëve me aftësi të kufizuara , nevojave të tyre dhe të familjeve të tyre dhe referimi i tyre në shërbime adekuatë në nivel të komunës, ose tek OJQ-të;
- Përpilimi i regjistrit institucional për numrin dhe llojin e aftësisë së kufizuara për Komunën e Istogut.
- Rritja e vetëdijes së profesionistëve në nivel lokal dhe popullatës në përgjithësi për aspektin e të drejtave të njeriut, mos-diskriminimit, qasjes në shërbime dhe përfshirjes sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe familjeve të tyre;
- Zhvillimi i mekanizmave lokale koordinuese, të paktën 2 në mes të institucioneve dhe OJQ dhe bizneseve lokale, me qëllim të ofrimit të shërbimeve sa më cilësore dhe gjithëpërfshirëse për fëmijët më aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre;
- Përpilimi dhe zbatimi në praktikë i të paktën 1 ose 2 protokolleve dhe doracakëve të punës për profesionistët përkatës në nivel lokal, përfshirë edhe OJQ-të, që mbështesin dhe promovojnë përfshirjen sociale të fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe familjeve të tyre;

IX. Mekanizmat e Monitorimit dhe Vlerësimit

- Themelimi i Komitetit Mbikëqyrës për Gjithë përfshirje Sociale me përfaqësues të komunës, OJQ-ve dhe anëtarëve të komuniteteve, i udhëhequr nga DMS si drejtori përgjegjës për këtë plan strategjik;
- Raporte 3 muajore nga ky Komitet, duke cekur: ecurinë e zbatimit, arritjen e rezultateve dhe indikatorëve; sfidat dhe ngeçjet në proces, duke propozuar ndryshimet që duhet të bëhen në procese apo edhe objektiva apo aktivitete; disponueshmëria e buxhetit apo edhe mundësitë për projekte apo qasje në buxhete apo projekte tjera;
- Raportim vjetor për progresin e zbatimit të Planit të Veprimit, duke u bazuar edhe në raportet 3 muajore, i publikuar në web faqen e komunës dhe i prezantuar në Kuvendin Komunal.
- Rishikim periodik (çdo 2 vite) i planit dhe strategjisë, në përputhje me të dhënat e reja dhe rekomandimet nga komuniteti.

Kornizë për monitorimin e procesit të zbatimit të planit

Objektivi	Aktiviteti	Indikatorët e monitorimit	Afati kohor	Përgjegjësit	Burimet	Statusi / Komente

X. Përfundim

☐ Ky plan veprimi është një dokument strategjik trevjeçar (2025–2027), i cili paraqet angazhimin e Komunës së Istogut për ndërtimin e një shoqërie gjithëpërfshirëse, me të drejta të barabarta për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre. Plani synon ofrimin e mundësive, shërbimeve dhe të gjitha kapaciteteve komunale që mundësojnë përfshirjen sociale të këtyre fëmijëve në të gjitha sferat e jetës, duke përfshirë qasjen dhe ofrimin e shërbimeve cilësore e të barabarta në arsim, shërbime sociale, shëndetësi, kulturë, sport dhe aktivitete rekreative për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe familjet e tyre në komunën e Istogut.

☐ Zbatimi i këtij plani kërkon bashkëpunim të ngushtë ndërmjet institucioneve publike në nivel komunal në Istog, sektorit të shoqërisë civile, organizatave joqeveritare, komuniteteve dhe qytetarëve.

Kryesuesi i Kuvendit

z. Enver Rugova

